

**Η**

**ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**2<sup>ο</sup> ΚΛΙΜΑΚΙΟ**

Συνήλθε στην έδρα της την 11<sup>η</sup> Φεβρουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Τόλης, Πρόεδρος, Δήμητρα Λιαροστάθη - Εισηγήτρια και Ρουμπίνη Μιχαλούδη, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 02.01.2025 και με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 12/03.01.2025 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...», (εφεξής ο «προσφεύγων» ή «η προσφεύγουσα»), που κατοικοεδρεύει στη ... επί της οδού ... , αριθμ. ... όπως νομίμως εκπροσωπείται.

Κατά του ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), που εδρεύει στη ..., οδός ... αριθμ. ... όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την προδικαστική προσφυγή ο προσφεύγων αιτείται την ακύρωση της υπ' αριθμ. ... πράξης της αναθέτουσας αρχής (εφεξής η «προσβαλλόμενη απόφαση») κατά το μέρος που απορρίπτει την προσφορά του και αναδεικνύει προσωρινή μειοδότη του διαγωνισμού τον οικονομικό φορέα «...».

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής έχει καταβληθεί το νόμιμο ποσό παραβόλου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ύψους 766,13 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2. Επειδή, με τη με ΑΔΑΜ ... διακήρυξη, προκηρύχθηκε ανοικτός διαγωνισμός μέσω ΕΣΗΔΗΣ για την επιλογή αναδόχου ... «...», εκτιμώμενης αξίας 153.225,81 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. και με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή). Η ως άνω διακήρυξη καταχωρίστηκε στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. στις 13.11.2024 με ΑΔΑΜ ..., τα δε έγγραφα της υπό ανάθεση σύμβασης αναρτήθηκαν στη διαδικτυακή πύλη του

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αύξοντα αριθμό ... Ως ημερομηνία και ώρα λήξης της προθεσμίας υποβολής των προσφορών ορίστηκε (άρθρο 18 της διακήρυξης) η 04.12.2024.

3. Επειδή, ο ένδικος διαγωνισμός, ως εκ του αντικειμένου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας ανάθεσης, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 4412/2016 (Α' 147) και η ένδικη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV αυτού, περί έννομης προστασίας κατά τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, η δε ΕΑΔΗΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκείται η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

4. Επειδή, στον ένδικο διαγωνισμό συμμετείχαν, υποβάλλοντας προσφορά, τρεις οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα, η δε σειρά μειοψηφίας διαμορφώθηκε ως εξής : 1. Η προσφεύγουσα με ποσοστό έκπτωσης 32,00%, 2. ο οικονομικός φορέας «...» με ποσοστό έκπτωσης 31,00 % και 3. ο οικονομικός φορέας «...» με ποσοστό έκπτωσης 26,00 %. Με την προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. ... απόφαση ... της αναθέτουσας αρχής αποφασίστηκε 1) η έγκριση του από 10-12-2024 1<sup>ου</sup> πρακτικού της ... διαγωνισμού του υπό ανάθεση ..., 2) η απόρριψη της προσφοράς του προσφεύγοντος, κατόπιν ελέγχου των δικαιολογητικών συμμετοχής, καθώς δεν δηλώθηκε στο Ε.Ε.Ε.Σ. και δη στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις» το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ... συμβάσεων του και 3) η ανάδειξη του οικονομικού φορέα «...» ως προσωρινού μειοδότη του ..., καθώς τα δικαιολογητικά συμμετοχής που υπέβαλλε ήταν σύμφωνα με την εγκεκριμένη διακήρυξη του ... και κάλυπταν τους όρους της και προσέφερε την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά με βάση την τιμή, δηλαδή έκπτωση 31%.

5. Επειδή, η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στις 24.12.2024 μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ.

6. Επειδή, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή ασκήθηκε εμπροθέσμως, στις 02.01.2025, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017, και κοινοποιήθηκε στην ΕΑΔΗΣΥ αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα άρθρα 361 παρ. 1 (α) και 362 παρ. 1, εδ. α, και 2 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, και τα άρθρα 4 παρ. 1(α) και 8 παρ. 2-3 του π.δ. 39/2017. Περαιτέρω, ο προσφεύγων, ως προσφέρων του ένδικου διαγωνισμού θεμελιώνει πρόδηλο έννομο συμφέρον για την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης απόφασης της αναθέτουσας αρχής, κατά το μέρος που με αυτήν απορρίφθηκε η προσφορά του, επιδιώκοντας ευλόγως να αναδειχθεί ανάδοχος του προκείμενου ...

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

7. Επειδή, στις 11.11.2024, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, προς τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το άρθρο 365, παρ. 1, σημ. α' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, και το άρθρο 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

8. Επειδή, στις 13.01.2025, εμπροθέσμως, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην ΕΑΔΗΣΥ καθώς και σε όλα τα μέρη, μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, το υπ' αριθμ. πρωτ. ... έγγραφο με τις απόψεις της επί της προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

9. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η ως άνω προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 2ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του π.δ. 39/2017, και ως τύποις παραδεκτή πρέπει να εξεταστεί στην ουσία της.

10. Επειδή, με τον **μόνο λόγο της προσφυγής του** ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι ο κατά τα ανωτέρω αποκλεισμός του εξαιτίας της μη αναφοράς στο υποβληθέν ΕΕΕΣ και δη σε συγκεκριμένο πεδίο, με τον τίτλο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις», του ποσού του ανεκτέλεστου υπολοίπου των εν εξελίξει ... συμβάσεών του, καθώς και των σχετικών ISO, είναι μη νόμιμος και ότι η προσβαλλόμενη πάσχει ακυρότητα. Ειδικότερα, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι μη νομίμως αποκλείστηκε η προσφορά του αφενός διότι το ειδικά προσαρμοσμένο και ψηφιακά υπογεγραμμένο ΕΕΕΣ που η αναθέτουσα αρχή ανήρτησε στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού προς συμπλήρωση από τους διαγωνιζόμενους, περιλάμβανε στο «Μέρος IV : Κριτήρια επιλογής» μόνο γενικό ερώτημα πλήρωσης του συνόλου των κριτηρίων επιλογής, με προσυμπληρωμένη στο υπόδειγμα την απάντηση «Ναι», χωρίς να περιλαμβάνει επιμέρους πεδία για έκαστο κριτήριο επιλογής, αφετέρου και σε κάθε περίπτωση δήλωσε σαφώς στο ΕΕΕΣ του, έστω και σε έτερο πεδίο, τόσο ότι δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια ανεκτέλεστου, όσο και ότι το συνολικό ανεκτέλεστό του ανέρχεται σε 152.499,29 ευρώ, καθώς και τα ISO που διαθέτει. Τα ως άνω δε, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δήλωσε ομοίως και στην κατατεθειμένη από την ίδια, συνοδευτική του ΕΕΕΣ, υπεύθυνη δήλωση. Σε κάθε περίπτωση, κατά την προσφεύγουσα ακόμη κι αν ήθελε θεωρηθεί ότι η ως άνω συμπλήρωση των σχετικών πεδίων σε έτερο σημείο του ΕΕΕΣ είναι μη νόμιμη, η αναθέτουσα αρχή όφειλε όπως την καλέσει, κατ' εφαρμογή του άρθ. 102 του ν. 4412/2016, να συμπληρώσει την ως άνω πλημμέλεια, πολλώ μάλλον που οι σχετικές πληροφορίες υφίσταντο ήδη σε έτερο σημείο του ΕΕΕΣ και στην συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση.

11. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της υπεραμύνεται της νομιμότητας της προσβαλλόμενης απόφασης. Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι η

προσφεύγουσα χρησιμοποίησε το πρότυπο ΕΕΕΣ της υπηρεσίας, χωρίς όμως να εισάγει συγκεκριμένα στοιχεία και δεδομένα στα πεδία, όπως ορθά έπραξαν οι υπόλοιποι οικονομικοί φορείς. Επίσης, ισχυρίζεται ότι τις ως άνω πληροφορίες σχετικά με το ανεκτέλεστο και τα απαιτούμενα ISO, η προσφεύγουσα ανέγραψε και στην συνοδευτική του ΕΕΕΣ υπεύθυνη δήλωση, πλην όμως όχι στα ορθά πεδία του ΕΕΕΣ, ενέργειες που αντιτίθενται στο κανονιστικό πλαίσιο της διακήρυξης και δη στο άρθρ. 23.1 αυτής. Αβασίμως δε, κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι είναι δυνατή η ίαση της ως άνω πλημμέλειας κατ' εφαρμογήν του άρθρ. 102 του ν. 4412/2016, αφού το συγκεκριμένο άρθρο αφορά μόνο σε ασάφειες, επουσιώδεις πλημμέλειες και πρόδηλα τυπικά σφάλματα, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω, η δε προσφεύγουσα επιδιώκει, κατά τους ισχυρισμούς της αναθέτουσας αρχής, την διόρθωση των δικών της σφαλμάτων και ουσιωδών ελλείψεων, αφού προσπαθεί να συμπληρώσει και να διευκρινίσει εκ των υστέρων, με μη νόμιμο τρόπο, τα υποβληθέντα στοιχεία και δικαιολογητικά, τα οποία καταχώρησε σε εσφαλμένα πεδία, ήτοι στο Μέρος II του ΕΕΕΣ και στην συνοδευτική αυτού υπεύθυνη δήλωση.

12. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4412/2016 (άρθρα 2 και 33 παρ. 1 εδάφιο έκτο της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), όπως ισχύει, «1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: (...) 14) ως «έγγραφο διαδικασίας σύναψης της σύμβασης» ή «έγγραφο της σύμβασης» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρέχει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή/αναθέτων φορέας με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της σύμβασης ή της διαδικασίας ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης (...), αν χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των υποδειγμάτων για την προσκόμιση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών σχετικά με τις γενικές και ειδικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων. Επίσης, στην έννοια αυτή περιλαμβάνονται και η διακήρυξη ή η πρόσκληση σε διαπραγμάτευση στις οποίες αναφέρονται όλοι οι ειδικοί και γενικοί όροι σύναψης και εκτέλεσης της σύμβασης, το Ενιαίο Ευρωπαϊκό Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), οι συμπληρωματικές πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 67 και της παρ. 2 του άρθρου 297, το σχέδιο της σύμβασης μετά των παραρτημάτων αυτής και η τεχνική συγγραφή υποχρεώσεων που περιλαμβάνει και τις εφαρμοστέες τεχνικές προδιαγραφές».

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

13. Επειδή, εν προκειμένω τυγχάνουν εφαρμογής τα άρθρα 18 παρ. 1, 53, 71, 75, 79, 91 και 93 του ν. 4412/2016.

14. Επειδή με τον εκτελεστικό Κανονισμό 2016/7/ΕΕ της ... (L 3, διορθωτικό L 17), στον οποίο παραπέμπει τόσο το άρθρο 79 παρ. 3 του ν. 4412/2016 όσο και η υποσημείωση 7 της διακήρυξης, καθιερώθηκε το τυποποιημένο έντυπο του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης, το οποίο περιέχει αναλυτικά, υπό τη μορφή ερωτήσεων και πεδίων προς συμπλήρωση, όλες τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχει ο οικονομικός φορέας σχετικά με τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό, τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής και χρησιμοποιείται υποχρεωτικά από τις αναθέτουσες αρχές στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων της οδηγίας, καταλλήλως προσαρμοζόμενο στις ειδικές απαιτήσεις κάθε σύμβασης (ΣΤΕ 1939/2022, ΔΕφ Πατρών Α30/2024). Συγκεκριμένα, ορίζει ότι: *«Το ΕΕΕΠ περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη και ενότητες: - Μέρος Ι. Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία προμήθειας και την αναθέτουσα αρχή ή τον αναθέτοντα φορέα. - Μέρος ΙΙ. Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα. - Μέρος ΙΙΙ. Κριτήρια αποκλεισμού: ... - Μέρος ΙV. Κριτήρια επιλογής ( 16): - α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής - Α: Καταλληλότητα. - Β: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. - Γ: Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. - Δ: ... - Μέρος V. ... Μέρος VI. Τελικές δηλώσεις».*

15. Επειδή, αποδίδοντας κείμενο του ανωτέρω εκτελεστικού Κανονισμού, η Κατευθυντήρια Οδηγία 23 (Απόφαση 3/24-01-2018 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων) με θέμα «Ειδικά θέματα συμπλήρωσης του Τυποποιημένου Εντύπου Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) και του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ)», διαλαμβάνει στο κεφάλαιο «3.4. Μέρος IV Κριτήρια επιλογής - Ενότητα α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής» τα εξής: *«Η αναθέτουσα αρχή έχει τη διακριτική ευχέρεια, στα έγγραφα της σύμβασης να επιλέξει: είτε μόνο τη συμπλήρωση, εκ μέρους των οικονομικών φορέων, της ενότητας α "Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής" είτε την αναλυτική συμπλήρωση από μέρους τους των πεδίων των Ενότητων Α έως Δ του μέρους IV κατά περίπτωση. Επισημαίνεται ότι η χρήση της ως άνω γενικής ένδειξης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής επιτρέπεται μόνο εφόσον η τελευταία έχει δηλώσει ρητά στη σχετική διακήρυξη ή στην πρόσκληση ή στα λοιπά έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικοί φορείς συμπληρώνουν μόνο την ενότητα α "Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής". Στην περίπτωση αυτή η αναθέτουσα αρχή διαμορφώνει αντίστοιχα το ΤΕΥΔ/ΕΕΕΣ απαλείφοντας τις Ενότητες Α έως Δ του Μέρους IV, ώστε να μη δημιουργείται σύγχυση στους οικονομικούς φορείς».*

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

16. Επειδή το ΕΕΕΣ αποτελεί «ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση» του οικείου οικονομικού φορέα ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπό του λόγοι αποκλεισμού και ότι πληροί τα κριτήρια επιλογής και λειτουργεί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 59 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών δημοσίων αρχών ή τρίτων μερών (πρβλ. ΔΕφ Πατρών Α30/2024, σκ. 14, ΣτΕ 569/2019, 2723/2018, ΣτΕ ΕΑ 135/2018, 251/2018, 99/2018, 27/2018, 40/2019, πρβλ. και ΣτΕ ΕΑ 129/2018 σχετ. με το άρθρο 79Α του ν. 4412/2016), προς τον σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και της μείωσης του διοικητικού φόρτου που απορρέει από την απαίτηση προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια επιλογής των υποβαλλόντων προσφορά οικονομικών φορέων, προς διευκόλυνση της διεξαγωγής του διαγωνισμού, της συμμετοχής μικρομεσαίων επιχειρήσεων και της μείωσης του χρόνου προετοιμασίας των προσφορών (ΕΑΔΗΣΥ 1350, 1351, 1352/2022, σκ. 36).

17. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016 (άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών οι αναθέτουσες αρχές, τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητούν από τους προσφέροντες, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης. Στη δε αιτιολογική έκθεση του ν. 4782/2021, με το άρθ. 42 του οποίου τροποποιήθηκε το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, αναφέρεται ότι παρέχεται η δυνατότητα συμπλήρωσης των υποβληθέντων στοιχείων της προσφοράς, με σκοπό τον περιορισμό των αδικαιολόγητων αποκλεισμών των οικονομικών φορέων για αυστηρά τυπικούς λόγους, ενώ πληρούνται κατ' ουσίαν οι προϋποθέσεις συμμετοχής. *«Η προτεινόμενη τροποποίηση αποτελεί ουσιαστική μετατόπιση του εθνικού θεσμικού πλαισίου πλησιέστερα προς το πνεύμα της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (παρ. 3 άρθρου 56) της οποίας τη διατύπωση, ουσιαστικά, υιοθετεί. Η τροποποίηση του άρθρου κρίνεται αναγκαία χάριν της ανάπτυξης του ευρύτερου δυνατού υγιούς ανταγωνισμού, της κάμψης της τυπολατρίας και του φορμαλισμού και της διευκόλυνσης της πρόσβασης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στις δημόσιες συμβάσεις, προς όφελος της επιτυχούς έκβασης των διαγωνιστικών διαδικασιών και της καλύτερης εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος. Με τη νέα διατύπωση του άρθρου 102, η αναθέτουσα αρχή*

δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή να συμπληρωθούν σε επιμέρους σημεία τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα φάκελο υποψηφιότητας, αρκεί να μην τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα με τέτοιο τρόπο ώστε να του δίνεται αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετεχόντων στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης και η αίτηση αυτή, της αναθέτουσας αρχής, να αφορά στοιχεία ή δεδομένα, των οποίων είναι αντικειμενικά εξακριβώσιμος ο προγενέστερος χαρακτήρας σε σχέση με το πέρας της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την υποβολή υποψηφιότητας...».

18. Επειδή στις κρίσιμες για το τιθέμενο ζήτημα διατάξεις της διακήρυξης προβλέπονται τα εξής: «Άρθρο 2: Έγγραφα της σύμβασης κατά την έννοια της περιπτ. 14 της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4412/2016, για τον παρόντα ηλεκτρονικό διαγωνισμό, είναι τα ακόλουθα: α) η παρούσα διακήρυξη, β) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ) ... (...) Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς (...) 3.2 Στον ηλεκτρονικό φάκελο προσφοράς περιέχονται: (α) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής». (β) ένας (υπο)φάκελος με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά». (...) 3.5 Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω: α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας, υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και γίνονται αποδεκτά, ανά περίπτωση, σύμφωνα με την παρ. β του άρθρου 4.2. της παρούσας. (...) Άρθρο 9: Συμπλήρωση – αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών Η αναθέτουσα αρχή τηρώντας τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ζητά από τους προσφέροντες οικονομικούς φορείς, όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στο ΕΕΕΣ, ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των δέκα (10) ημερών και όχι μεγαλύτερης των είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτούς της σχετικής πρόσκλησης, μέσω της λειτουργικότητας « Επικοινωνία» του υποσυστήματος, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 102 και 103 του ν. 4412/2016. (...) Άρθρο 22: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής Οι μεμονωμένοι προσφέροντες πρέπει να ικανοποιούν όλα τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής. (...) 22.Γ. Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια. ... Ειδικά οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΕΕΠ, για το χρονικό διάστημα που εξακολουθούν να ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου ... συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει. Μετά από τη λήξη των ως άνω μεταβατικών διατάξεων και την πλήρη έναρξη ισχύος του π.δ 71/2019, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι εγγεγραμμένες στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτέλεστου υπολοίπου ... συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 64 αυτού. (...). Άρθρο 22.Ε. Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Οι οικονομικοί φορείς για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης οφείλουν να συμμορφώνονται, με τα ακόλουθα πρότυπα : - Πιστοποιητικό ISO 9001:2015 για τη διαχείριση Ποιότητας, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την κατασκευή και συντήρηση τεχνικών έργων οδοποιίας. - Πιστοποιητικό ISO 22301:2019 για τη διαχείριση Επιχειρησιακής Συνέχειας, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής την κατασκευή και συντήρηση τεχνικών έργων οδοποιίας. - Πιστοποιητικό ISO 14001:2015 για την Περιβαλλοντική Διαχείριση, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την κατασκευή και συντήρηση τεχνικών έργων οδοποιίας. - Πιστοποιητικό ISO 27001:2013 για την Ασφάλεια των Πληροφοριών, ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την κατασκευή τεχνικών έργων οδοποιίας. - Πιστοποιητικό ISO 39001:2012 για Συστήματα Διαχείρισης Οδικής Ασφάλειας ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την κατασκευή και συντήρηση τεχνικών έργων οδοποιίας. - Πιστοποιητικό ISO 45001:2018 για Συστήματα Διαχείρισης Ασφάλειας και Υγείας στην εργασία ή ισοδύναμο, εν ισχύ, από διαπιστευμένο οργανισμό, με πεδίο εφαρμογής που καλύπτει την κατασκευή και συντήρηση τεχνικών έργων οδοποιίας. Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής. 23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, το οποίο ισοδυναμεί με ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α'75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας. (...) ... Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ. (...) Τέλος, επισημαίνεται ότι οι προσφέροντες δηλώνουν το ανεκτέλεστο

υπόλοιπο ... συμβάσεων στο Μέρος IV του ΕΕΕΣ, Ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια»), στο πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις». (...) Άρθρο 24 : Περιεχόμενο Φακέλου Προσφοράς 24.1 Η προσφορά των διαγωνιζομένων περιλαμβάνει τους ακόλουθους ηλεκτρονικούς υποφακέλους: (α) υποφάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» (β) υποφάκελο με την ένδειξη «Οικονομική Προσφορά» σύμφωνα με τα κατωτέρω: 24.2 Ο ηλεκτρονικός υποφάκελος «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» πρέπει, επί ποινή αποκλεισμού, να περιέχει τα ακόλουθα υπό (α) (β) και (γ) στοιχεία:: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Επίσης δύναται να περιλαμβάνει και συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, με την οποία ο οικονομικός φορέας μπορεί να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ. (...). Επίσης, στην υποσημείωση 7 της διακήρυξης ορίζονται τα εξής: «Το ΕΕΕΣ καταρτίζεται βάσει του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος 2 του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/7 ... της 5ης Ιανουαρίου 2016 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Έγγραφο Προμήθειας (L 3) και παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. Το ΕΕΕΣ φέρει υπογραφή με ημερομηνία εντός του χρονικού διαστήματος, κατά το οποίο μπορούν να υποβάλλονται προσφορές. Ο οικονομικός φορέας δύναται να διευκρινίζει τις δηλώσεις και πληροφορίες που παρέχει στο ΕΕΕΣ με συνοδευτική υπεύθυνη δήλωση, την οποία υποβάλλει μαζί με το ΕΕΕΣ Από τις 2-5-2019, παρέχεται η ηλεκτρονική υπηρεσία ... ([https:// ...](https://...) ) που προσφέρει τη δυνατότητα ηλεκτρονικής σύνταξης και διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Σύμβασης (ΕΕΕΣ). Μπορείτε να δείτε τη σχετική ανακοίνωση στη Διαδικτυακή Πύλη του ΕΣΗΔΗΣ [www.eshds.eu](http://www.eshds.eu). ... Πρβλ. και το Διορθωτικό (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 17/65 της 23ης Ιανουαρίου 2018) στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2016/7 για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας , με το οποίο επιλύθηκαν τα σχετικά ζητήματα ορολογίας που υπήρχαν στο αρχικό επίσημο ελληνικό κείμενο του Εκτελεστικού Κανονισμού (...).».

19. Επειδή, κατά πάγια νομολογία, η διακήρυξη αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (ΕΑ ΣτΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΣτΕ 3629/20, 1217/2018, 2434/2017, 1086/15, 4901/14, 2551/2013, 5022/12, 2635/2009, Ε.Α. ΣτΕ 15/2021, 241/2020, 352/2016 και Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας που διέπει τους διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, η παράβαση των όρων της διακήρυξης από την αυτοδεσμευόμενη από αυτούς αναθέτουσα αρχή άγει σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (Ολ ΣΤΕ 2137/1993). Επίσης, και ο τρόπος συντάξεως των προσφορών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως, αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΔΕΦΑΘ 2163/2023, σκ. 14). Προσέτι, σύμφωνα με την ίδια ως άνω αρχή, όλες οι διατάξεις της διακήρυξης καθιερώνουν ουσιώδεις όρους, με εξαίρεση εκείνες για τις οποίες προκύπτει σαφώς το αντίθετο, με συνέπεια, ελλείψει αντίθετης ρητής διάταξης, τυχόν παραβίαση διατάξεων που αφορούν τον τρόπο υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων να συνεπάγεται το απαράδεκτο αυτών (πρβλ. ΕλΣυν 31/2013 (Τμ. Μειζ), σκ. IV, ΔΕΦΑΘ 2163/2023, σκ. 14). Η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ελέγχει αυστηρώς αν τηρήθηκαν τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει, με αποτέλεσμα να είναι υποχρεωμένη να αποκλείσει από τον διαγωνισμό επιχείρηση που δεν προσκόμισε ορισμένο έγγραφο ή στοιχείο του οποίου η υποβολή επιβαλλόταν από τα έγγραφα του εν λόγω διαγωνισμού επί ποινή αποκλεισμού (ΔΕΕ, απόφαση της 6.12.2014, C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκ. 42, βλ., συναφώς, απόφαση Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκ. 40). Η εν λόγω υποχρέωση πηγάζει από την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως που επιβάλλει να έχουν όλοι οι προσφέροντες τις ίδιες ευκαιρίες κατά τη διατύπωση των όρων των προσφορών τους και συνεπάγεται, ως εκ τούτου, ότι οι προσφορές αυτές υποβάλλονται με τους ίδιους όρους για όλους τους προσφέροντες, και από την απορρέουσα από την προδιαληφθείσα αρχή υποχρέωση διαφάνειας που έχει ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο ευνοιοκρατίας και καταχρήσεως εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (ΔΕΕ, απόφαση της 6.12.2014, C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκ. 43-44). Η αρχή της διαφάνειας συνεπάγεται ότι όλοι οι όροι και οι λεπτομέρειες διεξαγωγής του διαγωνισμού πρέπει να είναι διατυπωμένοι με σαφήνεια, με ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, ώστε, αφενός, να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των εν λόγω όρων και λεπτομερειών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο

τρόπο και, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των διαγωνιζομένων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (ΔΕΕ, απόφαση της 6.12.2014, C-42/13, Cartiera dell'Adda SpA κατά CEM Ambiente SpA, σκ. 44, ΔΕΕ απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου των Κάτω Χωρών, σκ. 109, ΔΕΚ, απόφαση της 29.4.2004, C 496/99 P, Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκ. 111). Όπως δε έχει παγίως κριθεί, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

20. Επειδή, όπως προκύπτει από τον ηλεκτρονικό φάκελο του διαγωνισμού, η αναθέτουσα αρχή ανήρτησε, εν προκειμένω, στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, μαζί με τη διακήρυξη και τα λοιπά έγγραφα της σύμβασης, ειδικά προσαρμοσμένο και ψηφιακά υπογεγραμμένο από αυτήν αρχείο ΕΕΕΣ (σε μορφή pdf), προς συμπλήρωση από τους διαγωνιζόμενους (σε μορφή xml), για την πλήρωση των όρων της διακήρυξης και την υποβολή του (ΕΕΕΣ) ως προκαταρκτικής απόδειξης έλλειψης λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των τιθέμενων κριτηρίων επιλογής. Το εν λόγω αρχείο στο «Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής», περιλάμβανε μόνο γενικό ερώτημα περί πλήρωσης του συνόλου των κριτηρίων επιλογής [«α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής. Όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής (ενότητα α ή ενότητες Α έως Δ του παρόντος μέρους), ο οικονομικός φορέας δηλώνει ότι: Πληροί όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής»], με προσυμπληρωμένη στο υπόδειγμα την «Απάντηση: Ναι», χωρίς να περιλαμβάνει επιμέρους πεδία περί «Καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας», «Οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας» και «Τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας».

21. Επειδή, στο ΕΕΕΣ που υπέβαλε η προσφεύγουσα απάντησε καταφατικά στο προπαρθέν γενικό ερώτημα, άνευ άλλου τινός. Περαιτέρω και δη εκ περισσού, ανέγραψε στο ΕΕΕΣ της και δη σε πεδίο που επιδεχόταν συμπλήρωση εκ μέρους του οικονομικού φορέα (Μέρος II σελ. 4 του ΕΕΕΣ), ότι αυτή *«πληροί τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, καθώς και ότι το «το ανεκτέλεστο μέρος των ... συμβάσεων της εταιρείας δεν υπερβαίνει τα ανώτατα επιτρεπτά όρια ανεκτελέστου υπολοίπου ... συμβάσεων, σύμφωνα με τα ειδικότερα*

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

*οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 4 του ν. 3669/2008, όπως ισχύει. Η εταιρεία δεν έχει ανεκτέλεστο υπόλοιπο ... συμβάσεων ανώτερο του νομίμου ορίου. Το συνολικό ανεκτέλεστο της εταιρείας για τα ... είναι 152.499,29 ευρώ. Η εταιρεία διαθέτει τα κάτωθι πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης: ISO 9001:2015, ISO 22301:2019, ISO 14001:2015, ISO 27001:2013, ISO 39001:2012. ISO 45001:2018».*

22. Επειδή, κατά τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 23.1 της διακήρυξης, ο συμμετέχων οικονομικός φορέας με την προσφορά του υποβάλλει το ΕΕΕΣ με το οποίο δηλώνει ότι: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22Α της Διακήρυξης, και β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθορισθεί σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της Διακήρυξης. Στο ίδιο άρθρο επισημαίνεται οι προσφέροντες δηλώνουν στο ΕΕΕΣ τους το ανεκτέλεστο υπόλοιπο ... συμβάσεων, υποδεικνύεται δε, συγκεκριμένα προς τούτο, το πεδίο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις» της ενότητας Β «Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια» του Μέρους IV του ΕΕΕΣ «Κριτήρια επιλογής». Εντούτοις, το επισυναφθέν από την αναθέτουσα αρχή στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, υπόδειγμα ΕΕΕΣ, για την προκαταρκτική απόδειξη έλλειψης λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, δεν περιλαμβάνει, κατά τα προεκτεθέντα, στο «Μέρος IV» επιμέρους πεδίο (ενότητα Β) για τη δήλωση του ακριβούς ποσού του ανεκτέλεστου υπολοίπου των ... συμβάσεων, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 23.1 της Διακήρυξης σε συνδυασμό με το άρθρο 22.Γ. αυτής περί οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, ούτε και σχετικό με τη δήλωση διάθεσης των απαιτούμενων ISO, πεδίο.

23. Επειδή, επομένως, υπό τις συνθήκες της παρούσας περίπτωσης, η προσφορά του προσφεύγοντος δεν ήταν απορριπτέα για τον λόγο αυτό. Τούτο διότι η ανάρτηση στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού από την αναθέτουσα αρχή ειδικά διαμορφωμένου υποδείγματος ΕΕΕΣ, στο οποίο είχαν απαλειφθεί όλα τα ειδικότερα ερωτήματα του προτύπου περί πλήρωσης ενός εκάστου εκ των ισχυόντων κριτηρίων επιλογής της διακήρυξης και δεν είχε περιληφθεί, πλην του ως άνω γενικού ερωτήματος («α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής»), ενότητα Β («Οικονομική και Χρηματοοικονομική Επάρκεια») και πεδίο με τίτλο «Λοιπές οικονομικές ή χρηματοοικονομικές απαιτήσεις», ούτε και σχετικό με τα ISO, πεδίο και, συνεπώς, ερώτηση επί της οποίας, κατά την καταρχήν δηλωθείσα στο άρθρο 23.1 της διακήρυξης πρόθεση της αναθέτουσας αρχής, όφειλαν οι διαγωνιζόμενοι να αναγράψουν απάντηση ως προς το ανεκτέλεστο ή τα ISO, δημιουργεί αντικειμενική ασάφεια ως προς το εάν συντρέχει η επίμαχη απαίτηση της διακήρυξης, αφενός για

## Αριθμός απόφασης : 317/2025

προαπόδειξη της πλήρωσης καθενός κριτηρίου επιλογής ξεχωριστά και αφετέρου για αναφορά του ακριβούς ποσού του υπολοίπου των ανεκτέλεστων ... συμβάσεων και των ISO (πρβλ. ad hoc ΔΕφ Πατρών Α30/2024, σκ. 15, ΔΕφΘεσ 36/2024, σκ. 13). Η ασάφεια δε αυτή, δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος του διαγωνιζομένου που συμπλήρωσε πλήρως το αναρτηθέν από την αναθέτουσα αρχή υπόδειγμα ΕΕΕΣ (βλ. ΣτΕ 2223/2023, σκ. 9), το οποίο ως έγγραφο της σύμβασης και ως απαραίτητο δικαιολογητικό συμμετοχής, ευλόγως καθοδήγησε τους διαγωνιζόμενους ως προς το περιεχόμενό του προς υποβολή ΕΕΕΣ, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής. Τούτο δε πολλώ μάλλον εν προκειμένω που η προσφεύγουσα, έστω και σε έτερο πεδίο του ΕΕΕΣ παρέθεσε σαφώς τα ως άνω στοιχεία περί ανεκτελέστου και ISO, ενώ υπέβαλε παράλληλα και σχετική υπεύθυνη δήλωση.

24. Επειδή, άλλωστε, όπως έχει κριθεί (βλ. ad hoc Δ.Εφ.Αθ. 1170/2024, Δ.Εφ.Χαν. 5/2024, ΕΑΔΗΣΥ 1641/2024, 1505/2023), αντίκειται προδήλως στην αρχή της χρηστής διοίκησης, αλλά και της διαφάνειας των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η ευθύνη για τυχόν σφάλματα και παραλείψεις της αναθέτουσας αρχής να μετακυλίεται στους ενδιαφερόμενους για συμμετοχή και δη να αναμένεται από τους διαγωνιζόμενους να εντοπίζουν οι ίδιοι τυχόν παραλείψεις στα έγγραφα της σύμβασης και να υποβάλλουν οι ίδιοι διαφορετικά έγγραφα, από τα υποδείγματα, που η ίδια η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει ως έγγραφα της σύμβασης, ή να υποβάλλουν συμπληρωματικά έγγραφα για την προκαταρκτική απόδειξη πλήρωσης κριτηρίων επιλογής, επιπλέον του ειδικά ορισθέντος από τη διακήρυξη, ως αναγκαίου και καταλλήλου για αυτό τον σκοπό, εγγράφου, δηλαδή του ΕΕΕΣ, όπως το συνέταξε ως υπόδειγμα η αναθέτουσα αρχή, απορριπτομένων ως απολύτως αβασίμων των σχετικών ισχυρισμών της αναθέτουσας αρχής περί δήθεν απαράδεκτης διόρθωσης σφαλμάτων της προσφεύγουσας την ίση των οποίων δήθεν επιδιώκει. Τουναντίον.

25. Επειδή εξάλλου, από την επισκόπηση των οικονομικών προσφορών και των έτερων συμμετεχόντων στον διαγωνισμό προκύπτει ότι και ο οικονομικός φορέας «...» υπέβαλε ΕΕΕΣ κατά το υπόδειγμα που παρασχέθηκε από την αναθέτουσα αρχή στον διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού, ενώ μόνος ο αναδειχθείς προσωρινός μειοδότης «...» αναδιαμόρφωσε αυτοβούλως το έντυπο ΕΕΕΣ, ώστε να περιλάβει ειδικό πεδίο για έκαστο εκ των κριτηρίων επιλογής, μεταξύ των οποίων και τα επίμαχα, όπερ ουδόλως συνεπάγεται ότι τούτο όφειλε να πράξει και η προσφεύγουσα. Συνεπώς, τα έγγραφα της σύμβασης, και δη η διακήρυξη και το αναρτηθέν από την αναθέτουσα αρχή ΕΕΕΣ, δημιούργησαν σύγχυση στους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό ως προς τον απαιτούμενο τρόπο προαπόδειξης των

## **Αριθμός απόφασης : 317/2025**

επίμαχων κριτηρίων επιλογής, τα ανωτέρω δε αποτελούν ισχυρή ένδειξη περί της ασάφειας των εγγράφων της σύμβασης και δη περί του γεγονότος ότι ο ευλόγως ενημερωμένος και κανονικά επιμελής συμμετέχων δεν αντιλήφθηκε την οικεία υποχρέωση που υπείχε δυνάμει των εγγράφων της σύμβασης ως εννοούσε αυτήν η αναθέτουσα αρχή.

26. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω και της γενικής αρχής περί υποχρέωσης τήρησης της αρχής της νομιμότητας και δη ως προς το σύνολο των διαγωνιζομένων, μη νομίμως η αναθέτουσα αρχή απέρριψε την προσφορά του προσφεύγοντος για τον ως άνω μοναδικό λόγο, αφού η πλημμέλεια της προσφοράς του οφείλεται σε αντικειμενική ασάφεια της διακήρυξης. Ως εκ τούτου, ο μόνος λόγος της προσφυγής δέον να γίνει δεκτός, η δε προσβαλλόμενη να ακυρωθεί.

27. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. ... απόφαση της ... της αναθέτουσας αρχής, καθ' ό μέρος απερρίφθη η προσφορά του προσφεύγοντος και να επιστραφεί το παράβολο στον προσφεύγοντα, κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017.

### **Για τους λόγους αυτούς**

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη, κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου στον προσφεύγοντα.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 11<sup>η</sup> Φεβρουαρίου 2025 και εκδόθηκε την 4<sup>η</sup> Μαρτίου 2025 στην Αθήνα.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**  
**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**  
**ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ**